

## ΕΙΣΗΓΗΤΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ

### στην πρόταση νόμου «Για το εγγυημένο ελάχιστο εισόδημα»

Προς τη Βουλή των Ελλήνων

#### ΓΕΝΙΚΑ

Στο κατώφλι του καινούργιου αιώνα οι κοινωνικές, οι οικονομικές και οι πολιτικές εξελίξεις, σε συνάρτηση με τις ραγδαίες εξελίξεις που βλέπουμε και στον τομέα της τεχνολογίας και της επιστήμης, είναι ίσως περισσότερο βαθιές από τις αλλαγές που ζήσαμε στη βιομηχανική επανάσταση.

Αλλαγές που απελευθερώνουν, αλλά και εγκλωβίζουν τον πολίτη. Αλλαγές που διαμορφώνουν μια νέα κοινωνική και οικονομική πραγματικότητα, που επηρεάζουν κατοχυρωμένους και καταξιωμένους θεσμούς της κοινωνικής οργάνωσης.

Από τη μία πλευρά δημιουργούνται νέες ευκαιρίες οικονομικής ανάπτυξης και θεσμικής αναδιάρθρωσης. Από την άλλη πλευρά όμως αυξάνεται ο αποκλεισμός, η ανισότητα σε σημαντικά τμήματα της κοινωνίας. Η όξυνση αυτή των ανισοτήτων και της φτώχειας οδηγεί μοιραία στην πόλωση και τον κοινωνικό κατακερματισμό με σημαντικές πολιτικές και οικονομικές συνέπειες.

Οι κοινωνικές και οικονομικές ανισότητες που χώριζαν έθνη και κόσμους, σήμερα χωρίζουν κοινωνίες μέσα στις ίδιες πόλεις, μέσα στα ίδια τα κράτη. Οι μεγάλες αλλαγές που συντελούνται στον τομέα της απασχόλησης γίνονται σίγουρα στοιχείο κοινωνικού διαχωρισμού ή κίνδυνος κοινωνικού διαχωρισμού. Μιλάμε για την περφόρμη κοινωνία των 2/3.

Οι ευκαιρίες για απασχόληση δυσκολεύουν διαρκώς για συγκεκριμένες κατηγορίες για συγκεκριμένες ομάδες. Για τα άτομα με ειδικές ανάγκες, για ανέργους μεγάλης ηλικίας, για γυναίκες, για νέους χωρίς ειδικευση ή μόρφωση, για εθνικές, για πολιτιστικές, για άλλες μειονότητες, με αποτέλεσμα την περιθωριοποίησή τους, τον αποκλεισμό, την έλλειψη κοινωνικής συνοχής συνολικότερα, με συνεπακόλουθα φαινόμενα βέβαια την εξαθλίωση, την εγκληματικότητα.

Η προώθηση της ανθρώπινης ανάπτυξης, η ανάληψη ουσιαστικών μέτρων για τη διασφάλιση των ίσων ευκαιριών με κεντρικούς στόχους την παιδεία, την απασχόληση, την υγεία, την αναγνώριση της αξίας της διαφορετικότητας και της κοινωνίας των πολιτών αποτελούν ζωτικούς χώρους της δημοκρατίας και της προόδου και προτεραιότητα της κυβέρνησής μας.

Το σύγχρονο κοινωνικό κράτος επαναπροσδιορίζεται με βάση τα νέα κοινωνικά και οικονομικά χαρακτηριστικά, ώστε μέσα από συγκεκριμένα προγράμματα και παρεμβάσεις στον τομέα της κοινωνικής πολιτικής (υγεία, παιδεία, απασχόληση, κοινωνική φροντίδα) να διασφαλίζει την κοινωνική ένταξη και αλληλεγγύη προλαμβάνοντας και αποτρέποντας φαινόμενα περιθωριοποίησης και αποκλεισμού.

Το σύγχρονο κοινωνικό κράτος επαναπροσδιορίζεται με βάση τα νέα κοινωνικά και οικονομικά χαρακτηριστικά, ώστε μέσα από συγκεκριμένα προγράμματα και πα-

ρεμβάσεις στον τομέα της κοινωνικής πολιτικής (υγεία, παιδεία, απασχόληση, κοινωνική φροντίδα) να διασφαλίζει την κοινωνική συνοχή, την κοινωνική ένταξη και την αλληλεγγύη προλαμβάνοντας και αποτρέποντας φαινόμενα περιθωριοποίησης και αποκλεισμού.

Στην κατεύθυνση αυτή, η καθιέρωση του ελάχιστου εγγυημένου εισοδήματος αποτελεί ένα από τα κυριότερα μέτρα του δικτύου ενάντια στη φτώχεια και τον αποκλεισμό. Η χώρα μας είναι το μόνο Κράτος- Μέλος της Ε.Ε. στην οποία δεν έχει ακόμη καθιερωθεί το ελάχιστο εγγυημένο εισόδημα. Στόχος του μέτρου είναι η οικονομική και κοινωνική στήριξη των ατόμων που βρίσκονται κάτω από το όριο της απόλυτης φτώχειας και βρίσκονται στο κατώφλι της περιθωριοποίησης και συνοδεύεται πάντα με την ένταξη σε προγράμματα κοινωνικής στήριξης και φροντίδας και (επαν)ένταξης στην αγορά εργασίας.

Το ποσό της παροχής του ελάχιστου εγγυημένου εισοδήματος ορίζεται ίσο προς τη διαφορά που υφίσταται μεταξύ του αντίστοιχου προς τη σύνθεση της οικογένειας ελάχιστου ορίου εγγυημένου εισοδήματος, κατά τα οριζόμενα παρακάτω, και του ποσού των εισοδημάτων της εν λόγω οικογένειας.

Δικαιούχοι του προγράμματος είναι τα νοικοκυριά των οποίων το εισόδημα δεν επαρκεί για την κάλυψη βασικών αναγκών επιβίωσης. Συγκεκριμένα απευθύνεται σε Έλληνες υπηκόους ή μελών της Ε.Ε., άτομα που ζουν νόμιμα στη χώρα μας και των οποίων το ετήσιο εισόδημα είναι κατώτερο των 600.000 δρχ. (το ποσό αυτό επαυξάνεται κατά 70% για κάθε ενήλικο και 50% για κάθε ανήλικο προστατευόμενο μέλος και 25% επιπλέον για τα άτομα με αναπηρία άνω του 67%). Σε κάθε νοικοκυριό ο δικαιούχος είναι ένα μόνο άτομο. Εκτός του εισοδήματος, για την επιλογή των δικαιούχων λαμβάνονται υπόψη και τα περιουσιακά τους στοιχεία. Το οικογενειακό εισόδημα (καθαρό εισόδημα από εργασία, πάσης φύσεως, παροχές και πραγματικό ή τεκμαρτό από περιουσία) να υπολείπεται του ελάχιστου εγγυημένου εισοδήματος.

Η διάρκεια χορήγησης του ελάχιστου εγγυημένου εισοδήματος δεν μπορεί να υπερβαίνει τα δύο (2) χρόνια με εξαίρεση τα άτομα που είναι ανίκανα να εργαστούν (ηλικιωμένοι, άτομα με βαριές αναπηρίες).

Για τα άτομα ικανά να εργαστούν δίνεται η δυνατότητα αύξησης της χορήγησης για ένα ακόμη χρόνο, εφόσον ενταχθούν σε προγράμματα προσφοράς κοινωνικής εργασίας στον κοινωνικό τομέα.

Προϋπόθεση ένταξης επίσης στο πρόγραμμα είναι η πλέον του ενός χρόνου εγγραφή στα μητρώα ανέργων του Ο.Α.Ε.Δ. για τα άτομα που είναι ικανά να εργαστούν.

Οι δικαιούχοι, εφόσον είναι ικανοί προς εργασία, οφείλουν να ενταχθούν σε προγράμματα επαγγελματικής κατάρτισης και προώθησης στην απασχόληση και να είναι διαθέσιμοι για εργασία όταν τους προταθεί. Σε περίπτωση άρνησης αποδοχής προσφερόμενης θέσης απασχόλησης ο δικαιούχος τίθεται εκτός προγράμματος.

Φορείς εφαρμογής του μέτρου είναι το Υπουργείο Υγείας και Πρόνοιας (Εθνική Επιτροπή για την εφαρμογή του μέτρου), οι περιφέρειες και οι τοπικές και οι περιφερειακές επιτροπές σε πρωτοβάθμιο επίπεδο οι Τοπικές Δημοτικές Επιτροπές στις οποίες συμμετέχουν:

- Εκπρόσωποι του δήμου που έχουν και το συντονισμό της Τοπικής Δημοτικής Επιτροπής.

ενεργειών των οποίων οι αρχές καθορίζονται από το Υπουργείο Υγείας και Πρόνοιας και το υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων και καθορίζεται τοπικά με συμφωνία μεταξύ των Τοπικών Δημοτικών Επιτροπών Παρακολούθησης, εφεξής καλούμενων Τ.Δ.Ε.Π., οι οποίες προβλέπονται από τον παρόντα νόμο, και των δικαιούχων αυτής της παροχής, προκειμένου να δημιουργηθούν οι συνθήκες που επιτρέπουν την προοδευτική κοινωνική ένταξη των τελευταίων και των μελών της οικογένειάς τους.

#### **Άρθρο 4** **Δικαιούχοι**

Οι δικαιούχοι της παροχής του ελάχιστου εισοδήματος είναι τα πρόσωπα ηλικίας 22 ετών και άνω, ή ακόμη και μικρότερης ηλικίας, όταν πρόκειται για ανηλίκους με εξαρτώμενα από αυτούς μέλη αποκλειστικά, εφόσον πληρούν τις προϋποθέσεις που προβλέπονται από τον παρόντα νόμο.

#### **Άρθρο 5** **Προϋποθέσεις απόδοσης**

1. Η απόδοση της παροχής του ελάχιστου εισοδήματος εξαρτάται από την πλήρωση των ακόλουθων προϋποθέσεων:

- α) Νόμιμη κατοικία στην Ελλάδα.
- β) Έλληνες υπήκοοι ή χωρών της Ε.Ε..
- γ) Έλλειψη εισοδημάτων του ίδιου του ενδιαφερομένου ή του συνόλου των μελών της οικογένειάς του, μεγαλύτερων από εκείνα που καθορίζονται από τον παρόντα νόμο.

δ) Επίσημη δέσμευση αποδοχής και παρακολούθησης του προγράμματος ένταξης που προβλέπεται από τον παρόντα νόμο, εκφραζόμενη ειδικότερα από μία ενεργητική διαθεσιμότητα για εργασία ή νέα συμμετοχή σε προγράμματα επαγγελματικής κατάρτισης ή ένταξης.

ε) Διαθεσιμότητα για την αναζήτηση άλλων παροχών κοινωνικής ασφάλισης που του οφείλονται και για την άσκηση του δικαιώματος της αγωγής για την είσπραξη τυχόν απαιτήσεων ή για την αναγνώριση του δικαιώματος διατροφής.

στ) Παροχή όλων των νόμιμων αποδεικτικών που του ζητούνται μέσα στο πλαίσιο της διαδικασίας εκτίμησης της ατομικής οικονομικής κατάστασής του και εκείνης των μελών της οικογένειάς, καθώς και της εξουσιοδότησης που δίδεται προς την Περιφερειακή Επιτροπή, εφεξής καλούμενη Π.Ε., προκειμένου να έχει πρόσβαση σε όλες τις πληροφορίες που είναι πρόσφορες για την εκτίμηση αυτή.

2. Οι κανόνες για την απόδοση της παροχής του ελάχιστου εισοδήματος καθορίζονται με νομοθετικό διάταγμα, στην περίπτωση κατά την οποία υπάρχουν μέσα στην ίδια οικογένεια περισσότερα από ένα μέλη που πληρούν τις προϋποθέσεις για να ζητήσουν την παροχή αυτή.

3. Η προϋπόθεση που προβλέπεται από το εδάφιο δ' της παραγράφου 1 δεν απαιτείται στις περιπτώσεις που η πλήρωσή της αποδεικνύεται αδύνατη για λόγους ηλικίας, υγείας ή άλλους, οφειλόμενους σε ειδικές συνθήκες της οικογένειας, οι οποίες καθορίζονται με νομοθετικό διάταγμα.

4. Στις περιπτώσεις κατά τις οποίες ο δικαιούχος της παροχής του ελάχιστου εισοδήματος δεν είναι σε θέση να ασκήσει ο ίδιος το μνημονευόμενο στο εδάφιο ε' της παραγράφου 1 δικαίωμα, ο φορέας που είναι αρμόδιος για την απόδοση του δικαιώματος στην παροχή αυτή θα υποκατασταθεί στη θέση του δικαιούχου.

#### **Άρθρο 6** **Έννοια της οικογένειας**

1. Για την εφαρμογή του παρόντος νόμου, η οικογένεια θεωρείται ότι αποτελείται, επιπλέον του αιτούντος της παροχής του ελάχιστου εισοδήματος, από τα πιο κάτω αναφερόμενα πρόσωπα, υπό τον όρο ότι συνοικούν με τον τελευταίο:

- α) η ή ο σύζυγος ή το πρόσωπο που συμβιώνει με τον (την) δικαιούχο περισσότερο από ένα χρόνο,
- β) τα ανήλικα τέκνα,
- γ) τα ανήλικα υιοθετημένα τέκνα,
- δ) οι ανήλικοι υπό υιοθεσία, εφόσον η νόμιμη διαδικασία είναι ήδη σε εξέλιξη.

2. Για τους σκοπούς του παρόντος νόμου μπορούν επίσης να θεωρηθούν μέλη της οικογένειας του δικαιούχου τα ακόλουθα πρόσωπα, εφόσον εξαρτώνται αποκλειστικά από τον τελευταίο ή από την οικογένειά του, υπό προϋποθέσεις που θα καθοριστούν με νομοθετικό διάταγμα, και είναι ενήλικοι:

- α) οι γονείς,
- β) οι υπό επιτροπεία,
- γ) οι θετοί γονείς.

### **ΚΕΦΑΛΑΙΟ II** **Ύψος της παροχής**

#### **Άρθρο 7** **Ύψος της παροχής του ελάχιστου εισοδήματος**

1. Το ύψος της παροχής του ελάχιστου εισοδήματος είναι ίσο προς τη διαφορά μεταξύ του ποσού του ελάχιστου εισοδήματος που αντιστοιχεί στη σύνθεση της οικογένειας, του οποίου ο υπολογισμός πραγματοποιείται σύμφωνα με τους όρους του επόμενου άρθρου, και του συνόλου των εισοδημάτων της οικογένειας αυτής.

2. Το μνημονευόμενο στην προηγούμενη παράγραφο ύψος μπορεί να αυξηθεί, σύμφωνα με όρους που θα καθοριστούν, κατά ένα ποσό που θα συνιστά ειδικό βοήθημα για την κάλυψη δαπανών σχετικών με την κατοικία ή τη στέγη.

#### **Άρθρο 8** **Ποσό του ελάχιστου εισοδήματος**

Το ποσό του ελάχιστου εισοδήματος συνδέεται με το ύψος που καθορίζεται νόμιμα για την ελάχιστη σύνταξη κοινωνικής ασφάλισης (Ο.Γ.Α.) και ποικίλλει, κατ' εφαρμογή της παραγράφου 1 του προηγούμενου άρθρου, ανάλογα με τη σύνθεση της οικογένειας των δικαιούχων της παροχής, σύμφωνα με τους ακόλουθους όρους:

- α) για κάθε ενήλικο άτομο, μέχρι το δεύτερο, το 100% του ποσού της σύνταξης κοινωνικής ασφάλισης,
- β) για κάθε ενήλικο άτομο, μέχρι το τρίτο, το 70% του ποσού της σύνταξης κοινωνικής ασφάλισης,

- Εκπρόσωποι του Ο.Α.Ε.Δ. και Οργανισμών Πρόνοιας.
- Εκπρόσωποι 2 αντιπροσωπευτικών μαζικών φορέων ανάλογα την περιοχή.

#### Η Εθνική Επιτροπή:

- εισηγείται στον Υπουργό Υγείας και Πρόνοιας τη διαδικασία, τις προϋποθέσεις και τα κριτήρια επιλογής των δικαιούχων,
- εισηγείται τη συγκρότηση ή την ενδεχόμενη διεύρυνση των τοπικών επιτροπών,
- τηρεί μητρώο των ενταγμένων στο πρόγραμμα,
- μελετά και εισηγείται τις ενστάσεις όσων δεν ενέκρινε η τοπική επιτροπή την ένταξή τους στο πρόγραμμα,
- είναι αρμόδια για την τελική έγκριση των δικαιούχων.

#### Η Περιφερειακή Επιτροπή

#### Χρονοδιάγραμμα

Επειδή το εγχείρημα είναι μεγάλο για την επεξεργασία των αιτήσεων αλλά και την τελική απόφαση, προτείνουμε την εξής διαδικασία:

- 1-6/2001 - Κατάθεση αιτήσεων στις Πρωτοβάθμιες Δημοτικές Επιτροπές  
- Επεξεργασία  
- Απόφαση
2. 7-9/2001 Έλεγχος από Περιφερειακή Επιτροπή (Περιφέρεια - Νομαρχίες- Ο.Α.Ε.Δ. και Κοινωνικοί Φορείς)
3. 10-12/2001 Τελικός κατάλογος από Εθνική Επιτροπή.

Όστε το εγγυημένο ελάχιστο εισόδημα να χορηγείται από το 2002 το αργότερο μέσα στο πρώτο εξάμηνο.

Αθήνα, 6 Οκτωβρίου 2000

#### ΟΙ ΠΡΟΤΕΙΝΟΝΤΕΣ ΒΟΥΛΕΥΤΕΣ

Θ. Τσουκάτος  
Γ. Κουράκης  
Π. Τσερτικίδης  
Κ. Διαμαντής  
Γ. Θωμόπουλος  
Π. Αντωνακόπουλος  
Ε. Νασιώκας  
Α. Αθανασιάδης  
Ι. Βαθειάς  
Λ. Γρηγοράκος  
Φ. Γεννηματά  
Δ. Λιντζέρης  
Ε. Τσουρή  
Ε. Σχοιναράκη-Ηλιάκη  
Ν. Φλώρος  
Κ. Σπηλιόπουλος  
Ε. Βλασσόπουλος  
Ι. Βαϊνάς  
Γ. Θωμάς  
Ρ. Ζήση

Π. Φασούλας  
Σ. Βούγιας  
Κ. Τσίμας  
Α. Ακριβάκης  
Σ. Βρέντζος  
Β. Παπανικόλας  
Γ. Διαμαντίδης  
Β. Κοντογιαννόπουλος  
Α. Μακρυπίδης  
Φ. Κωνσταντίνου  
Γ. Μαγκριώτης  
Χ. Θεοδώρου  
Δ. Γκούσκος  
Σ. Μανίκας  
Θ. Μάτης  
Γ. Γιαννακόπουλος  
Α. Λοβέρδος  
Μ. Καρχιμάκης  
Ν. Σαλαγιάννης  
Μ. Θωμά  
Β. Βασιλακάκης  
Π. Κουρουμπλής  
Α. Χρυσανθακόπουλος  
Γ. Δασκαλάκης  
Ν. Ζαμπουνίδης  
Ν. Λεβογιάννης  
Μ. Γικόνoglou  
Γ. Γιαννάκης  
Σ. Ματζαπετάκης  
Γ. Παπαγεωργίου

#### ΠΡΟΤΑΣΗ ΝΟΜΟΥ

#### Για το εγγυημένο ελάχιστο εισόδημα

#### ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ι ΦΥΣΗ ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ ΤΗΣ ΠΑΡΟΧΗΣ

##### Άρθρο 1 Αντικείμενο

Ο παρών νόμος θεσπίζει μία παροχή του απαλλαγμένου από εισφορές συστήματος κοινωνικής ασφάλισης και ένα πρόγραμμα κοινωνικής ένταξης, προκειμένου να εξασφαλιστούν υπέρ των ενδιαφερομένων και των οικογενειών οι πόροι, οι οποίοι θα συμβάλλουν στην κατ' ελάχιστον κάλυψη των αναγκών τους, και να διευκολυνθεί μία προοδευτική κοινωνική και επαγγελματική ένταξη.

##### Άρθρο 2 Παροχή ενός ελάχιστου εισοδήματος

Η παροχή που μνημονεύεται στο προηγούμενο άρθρο, οριζόμενη ως παροχή ελάχιστου εισοδήματος, είναι χρηματικής φύσεως, κυμαινόμενου ύψους και προσωρινού χαρακτήρα.

##### Άρθρο 3 Πρόγραμμα ένταξης

Το πρόγραμμα ένταξης συνίσταται στο σύνολο των

γ) για κάθε ανήλικο άτομο, το 50% του ποσού της σύμβασης κοινωνικής ασφάλισης.

### **Άρθρο 9** **Εισοδήματα λαμβανόμενα υπόψη για τον υπολογισμό της παροχής**

1. Εν όψει του καθορισμού του ύψους της παροχής του ελάχιστου εισοδήματος, λαμβάνεται υπόψη το σύνολο των εισοδημάτων των μελών της οικογένειας, ανεξάρτητα από την προέλευση και τη φύση τους.

2. Τα εισοδήματα από μία εργασία που θα αρχίσει κατά τη διάρκεια της καταβολής της παροχής του ελάχιστου εισοδήματος για τον δικαιούχο ή ένα άλλο μέλος της οικογένειάς του, συνυπολογίζονται για τον καθορισμό του ύψους των εισοδημάτων της οικογένειας, σύμφωνα με τους όρους που θα καθοριστούν.

## **ΚΕΦΑΛΑΙΟ III** **ΑΠΟΔΟΣΗ ΤΗΣ ΠΑΡΟΧΗΣ ΚΑΙ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΕΝΤΑΞΗΣ**

### **Άρθρο 10** **Διαδικασία της απόφασης**

1. Η αίτηση απόδοσης του ελάχιστου εισοδήματος υποβάλλεται και παραλαμβάνεται από την αρμόδια Τοπική Δημοτική Επιτροπή (Τ.Δ.Ε.Π.).

2. Η διαδικασία που ανοίγει με τη μνημόνευση στην προηγούμενη παράγραφο αίτηση συνοδεύεται υποχρεωτικά, εκτός από τα αποδεικτικά που η Τ.Δ.Ε.Π. θεωρεί απαραίτητα, από μία κοινωνική έκθεση η οποία εκπονείται από τον καθοριζόμενο από την εν λόγω Επιτροπή φορέα ή φορείς, σύμφωνα με τους όρους που καθορίζονται με νομοθετικό διάταγμα.

3. Η απόφαση στην οποία απολήγει η διαδικασία αυτή πρέπει να λαμβάνει υπόψη όλα τα αποδεικτικά στοιχεία και μπορεί να αρνηθεί την απόδοση της παροχής του ελάχιστου εισοδήματος στην περίπτωση κατά την οποία, παρά την άγνοια της προέλευσης των εισοδημάτων, υπάρχουν αντικειμενικές και βέβαιες ενδείξεις ότι ο αιτών διαθέτει επαρκή εισοδήματα για να καλύπτει τις ανάγκες της οικογένειάς του.

4. Η απόφαση σχετικά με την πιο πάνω αίτηση, η οποία θα πρέπει να ληφθεί μέσα σε μία μέγιστη προθεσμία εκατό (100) ημερών, πρέπει να είναι αιτιολογημένη και υπόκειται σε ένσταση και προσφυγή σύμφωνα με τις διατάξεις του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας στην Περιφερειακή Επιτροπή (Δευτεροβάθμια) και στην Εθνική Επιτροπή (Τριτοβάθμια).

### **Άρθρο 11** **Εκπόνηση και περιεχόμενο του προγράμματος ένταξης**

1. Το πρόγραμμα ένταξης στο οποίο αναφέρεται το άρθρο 3 πρέπει να εκπονείται από κοινού με το φορέα ή τους φορείς που είναι επιφορτισμένοι από την Τ.Δ.Ε.Π. για την παρακολούθηση της διαδικασίας ένταξης και από τον δικαιούχο της παροχής του ελάχιστου εισοδήματος και, ενδεχομένως, από τα άλλα μέλη της οικογένειάς του, μέσα σε μία προθεσμία τριών (3) μηνών από την ημερομηνία της έναρξης της καταβολής της εν λόγω παροχής.

2. Οι υποχρεώσεις της παραγράφου 2 μπορούν να συνίστανται ειδικότερα σε:

- α) αποδοχή εργασίας ή επαγγελματικής κατάρτισης,
- β) παρακολούθηση του εκπαιδευτικού συστήματος,
- γ) συμμετοχή σε προσωρινές απασχολήσεις που ευνοούν την ένταξη στην αγορά εργασίας ή καλύπτουν κοινωνικές ή περιβαλλοντικές ανάγκες και που κανονικά δεν θα είχαν υπάρξει στο πλαίσιο της τακτικής αγοράς,
- δ) πραγματοποίηση ενεργειών που προορίζονται να αναπτύξουν την κοινωνική αυτονομία του δικαιούχου της παροχής του ελάχιστου εισοδήματος και των άλλων μελών της οικογένειάς του.

### **Άρθρο 12** **Άλλα βοηθήματα**

Μέσα στο πλαίσιο των προγραμμάτων ένταξης άλλα βοηθήματα μπορούν να παραχωρηθούν στον δικαιούχο της παροχής του ελάχιστου εισοδήματος και στα άλλα μέλη της οικογένειάς του ειδικότερα σε ό,τι αφορά την υγεία, την εκπαίδευση, την κατοικία και τις μεταφορές.

## **ΚΕΦΑΛΑΙΟ IV** **ΔΙΑΡΚΕΙΑ, ΠΑΥΣΗ ΚΑΙ ΕΠΙΣΤΡΟΦΗ ΤΗΣ ΠΑΡΟΧΗΣ**

### **Άρθρο 13** **Διάρκεια της παροχής**

1. Η παροχή του ελάχιστου εισοδήματος αποδίδεται για μία περίοδο δώδεκα (12) μηνών, η οποία ανανεώνεται υπό προϋποθέσεις.

2. Η καταβολή της παροχής παύει στο τέλος του 3ου μήνα που ακολουθεί εκείνον της απόδοσής της, στην περίπτωση κατά την οποία, για λόγους καταλογιστέους στον δικαιούχο, το πρόγραμμα ένταξης δεν έχει καθοριστεί ή, σε οποιονδήποτε χρόνο, αν διαπιστωθεί ότι αυτός παραλείπει αδικαιολόγητα να εκπληρώσει τις υποχρεώσεις που έχουν καθοριστεί από το πρόγραμμα.

3. Η τροποποίηση των όρων που καθορίζουν την αναγνώριση του δικαιώματος για την παροχή συνεπάγεται την αλλοίωση ή την απόσβεσή του.

4. Ο δικαιούχος της παροχής του ελάχιστου εισοδήματος έχει την υποχρέωση να κοινοποιήσει στην αρμόδια αρχή, μέσα σε μία προθεσμία δέκα (10) ημερών, τις αλλαγές της κατάστασής του που είναι ικανές να επηρεάσουν τη σύστασή της ή να επισύρουν την τροποποίηση ή την απόσβεσή της.

### **Άρθρο 14** **Επιστροφή των αχρεωστήτως καταβληθεισών παροχών**

1. Οι αχρεωστήτως καταβληθείσες παροχές του ελάχιστου εισοδήματος αποτελούν το αντικείμενο επιστροφών.

2. Θεωρούνται ως αχρεωστήτως καταβληθείσες οι παροχές των οποίων η χορήγηση είχε ως βάση τις ψευδείς δηλώσεις ή ήταν αποτέλεσμα της παράλειψης δηλώσεων που απαιτούνται νόμιμα.

3. Οι ελεγχόμενες μέσα στο πλαίσιο του νόμου συμπεριφορές, οι οποίες εμπεριέχουν ποινικά αδικήματα ή διοικητικά παραπτώματα, θα τιμωρούνται σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία.

## **ΚΕΦΑΛΑΙΟ V ΟΡΓΑΝΑ ΚΑΙ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ**

### **Άρθρο 15 Αρμόδιοι φορείς**

1. Η απόφαση επί της αιτήσεως απόδοσης της παροχής του ελάχιστου εισοδήματος και η πληρωμή της είναι της αρμοδιότητας του Π.Ε. του τόπου κατοικίας του αιτούντος.

2. Η έγκριση των προγραμμάτων ένταξης, η οργάνωση των μέσων που θα διατεθούν για την υλοποίησή τους, η παρακολούθηση και η αξιολόγηση της εκτέλεσής τους είναι της αρμοδιότητας των Τοπικών Δημοτικών Επιτροπών.

### **Άρθρο 16 Τοπικές Δημοτικές Επιτροπές Παρακολούθησης**

1. Οι Τ.Δ.Ε.Π. είναι εγκατεστημένες στις έδρες των δήμων, αλλά, όπου αυτό δικαιολογείται, το πεδίο εδαφικής παρέμβασής τους μπορεί να καθοριστεί με αναφορά σε δημοτικά διαμερίσματα ή γειτονιές.

2. Οι Τ.Δ.Ε.Π. περιλαμβάνουν μέλη που εκπροσωπούν τους δημόσιους οργανισμούς οι οποίοι είναι υπεύθυνοι, μέσα στην εδαφική περιφέρειά τους, για τους τομείς της κοινωνικής προστασίας και κοινωνικής ασφάλισης, της απασχόλησης και της επαγγελματικής κατάρτισης, της εκπαίδευσης και της υγείας.

3. Οι Τ.Δ.Ε.Π. μπορούν να περιλαμβάνουν επίσης μέλη που εκπροσωπούν άλλους δημόσιους οργανισμούς, των οποίων η παρουσία αποδεικνύεται αναγκαία, οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης, ιδιωτικά ιδρύματα κοινωνικής αλληλεγγύης και άλλους μη κερδοσκοπικούς φορείς και ειδικότερα σωματεία και συνδικάτα τα οποία δραστηριοποιούνται μέσα στη γεωγραφική περιοχή και δηλώνουν διαθέσιμα προς τούτο.

4. Οι Τ.Δ.Ε.Π., των οποίων η οργάνωση και η λειτουργία καθορίζονται με νομοθετικό διάταγμα, συντονίζονται από το μέλος που εκπροσωπεί μέσα σε αυτές την πρωτοβάθμια τοπική αυτοδιοίκηση, εκτός αν, με απόφαση λαμβανόμενη με ομοφωνία των μελών της, οριστεί άλλος συντονιστής.

5. Οι Τ.Δ.Ε.Π. συστήνονται μετά από αίτηση της αρμόδιας Περιφερειακής Επιτροπής, με απόφαση εγκεκριμένη από την πλειοψηφία των δύο τρίτων των παρόντων μελών της Περιφερειακής Επιτροπής, εφεξής καλούμενης Π.Ε.Ε., ή, ελλείψει τέτοιας πλειοψηφίας, σε πενήντα (50) ημέρες από την αίτηση αυτή, με απόφαση του Υπουργού Υγείας και Πρόνοιας.

6. Η τροποποίηση και η κατάργηση των Τ.Δ.Ε.Π. θα αποφασίζεται από την Π.Ε.Ε. με την πλειοψηφία της προηγούμενης παραγράφου.

7. Οι Τ.Δ.Ε.Π. μπορούν επίσης να τροποποιούνται ή να καταργούνται με απόφαση του Υπουργού Υγείας και Πρόνοιας, σε περίπτωση κατά την οποία θα συμβούν κατά τη διάρκεια της λειτουργίας τους γεγονότα επιζήμια ή βλαπτικά για το δημόσιο συμφέρον.

### **Άρθρο 17 Εθνική Επιτροπή του Ελάχιστου Εισοδήματος**

1. Η εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος νόμου παρακολουθείται από την Ε.Ε.Ε., η οποία διορίζεται με απόφαση του Υπουργού Υγείας και Πρόνοιας.

2. Η Επιτροπή που αναφέρεται στην προηγούμενη παράγραφο περιλαμβάνει τους εκπροσώπους των Υπουργείων Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, Υγείας και Πρόνοιας, Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, των δήμων, των νομαρχιών, των ιδιωτικών ιδρυμάτων κοινωνικής αλληλεγγύης και των εργατικών και εργοδοτικών ομοσπονδιών.

### **Άρθρο 18 Περιφερειακή Επιτροπή Ελάχιστου Εισοδήματος**

1. Είναι εγκατεστημένες στην έδρα της Περιφέρειας.  
2. Έχουν την ευθύνη εποπτείας, συγκρότησης και παρακολούθησης λειτουργίας όλων των Τ.Δ.Ε.Π..

3. Συγκροτείται με απόφαση του Υπουργού Προεδρίας και συμμετέχουν σε αυτήν εκπρόσωποι της Γ.Γ. Περιφέρειας, της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης, των Τ.Ε.Δ.Κ., του Ο.Α.Ε.Δ. και εκπρόσωποι μαζικών φορέων.

4. Η οργάνωση και η λειτουργία καθορίζεται με έκδοση υπουργικής απόφασης.

### **Άρθρο 19 Αρμοδιότητες της Εθνικής Επιτροπής του Ελάχιστου Εισοδήματος**

Η Ε.Ε.Ε.Ε. λειτουργεί στο Υπουργείο Υγείας και Πρόνοιας και έχει ως αρμοδιότητες:

α) Την παρακολούθηση και την υποστήριξη της δράσης των αρμόδιων φορέων για την εφαρμογή του παρόντος νόμου και των συμπληρωματικών διατάξεων.

β) Την αξιολόγηση της εκτέλεσης της νομοθεσίας για το ελάχιστο εισόδημα και της κοινωνικής αποτελεσματικότητας του μέτρου.

γ) Την εκπόνηση της ετήσιας έκθεσης για την εφαρμογή του μέτρου του ελάχιστου εισοδήματος.

δ) Τη διατύπωση προτάσεων τροποποίησης του νομικού πλαισίου εν όψει της τελειοποίησής του και της προσαρμογής του στην κοινωνική πραγματικότητα.

### **Άρθρο 20 Πληροφόρηση και κατάρτιση**

Το Υπουργείο Υγείας και Πρόνοιας είναι αρμόδιο για να προωθήσει τη διάδοση του παρόντος νόμου και των απαραίτητων διαδικασιών για την εφαρμογή του, καθώς και για να αναπτύξει τις δραστηριότητες κατάρτισης που προορίζονται για τους συμμετέχοντες φορείς.

## **ΚΕΦΑΛΑΙΟ VI ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ - ΠΙΛΟΤΟΙ**

### **Άρθρο 21 Πειραματικά προγράμματα-πilotοι**

1. Από την ημερομηνία δημοσίευσης του παρόντος νόμου και μέχρι την 31 Δεκεμβρίου 2001 θα αναπτυχθούν τα πειραματικά προγράμματα-πilotοι κοινωνικής δράσης, τα οποία θα εγκριθούν από τους Υπουργούς Υγείας και Πρόνοιας, Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων και θα προορίζονται για άτομα σε κατάσταση οικονομικής ανάγκης και για τις οικογένειές τους, εφόσον πληρούν τους όρους απόδοσης της παροχής του ελάχιστου εισοδήματος που προβλέπονται από τον παρόντα νόμο.

2. Τα προγράμματα-πilotοι που αναφέρονται στην προηγούμενη παράγραφο περιλαμβάνουν την ανάπτυξη ενός προγράμματος κοινωνικής ένταξης και απόδοσης ενός χρηματικού επιδόματος προσωρινού χαρακτήρα.

3. Τα προγράμματα-πilotοι που αναφέρονται στην παράγραφο 1 επιλέγονται μέσα από προτάσεις που παρουσιάζονται από κοινού από τους δημόσιους φορείς και από δημόσια ιδρύματα κοινωνικής αλληλεγγύης.

4. Η επιλογή των προτάσεων προγραμμάτων-πilotων κοινωνικής δράσης έχει ως κριτήρια ειδικότερα:

α) Τη συνοχή μεταξύ του στόχου της ικανοποίησης των πιεστικών αναγκών των ατόμων και των οικογενειών τους που βρίσκονται στην πλέον δυσχερή οικονομική κατάσταση, της διάγνωσης της κοινωνικο-οικονομικής κατάστασης του πληθυσμού που πρέπει να καλυφθεί και των σχεδιαζόμενων μέσων δράσης.

β) Το βαθμό της συμφωνίας μεταξύ των φορέων που προτείνουν το πρόγραμμα.

γ) Την ποικιλία των εν δυνάμει δικαιούχων και των κοινωνικο-οικονομικών χώρων στους οποίους εντάσσονται.

δ) Την προβλεπόμενη διοικητική διάρθρωση και τη συμμόρφωσή του προς την αρχή της ίσης μεταχείρισης.

ε) Τη διανομή προγραμμάτων-πilotων σε ολόκληρο το εθνικό έδαφος, χωρίς επικάλυψη των δράσεων και με την αποφυγή των περιφερειακών ασυμμετριών.

5. Μέσα σε μία προθεσμία εκατό (100) ημερών από τη δημοσίευση του παρόντος νόμου, οι Υπουργοί Υγείας και Πρόνοιας, Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων θα ρυθμίσουν, με υπουργική απόφαση, τα προγράμματα-πilotους που προβλέπονται από το παρόν άρθρο.

## **Άρθρο 22** **Παρακολούθηση και αξιολόγηση** **των προγραμμάτων-πilotων**

Η παρακολούθηση και αξιολόγηση των πειραματικών προγραμμάτων-πilotων υπάγεται στην αρμοδιότητα της Ε.Ε.Ε.Ε..

## **ΚΕΦΑΛΑΙΟ VII** **ΤΕΛΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ**

### **Άρθρο 23** **Χρηματοδότηση**

Η χρηματοδότηση του ελάχιστου εισοδήματος, της παροχής του άνευ εισφορών εισοδήματος της κοινωνικής ασφάλισης, του προγράμματος κοινωνικής ένταξης και των διοικητικών δαπανών του πραγματοποιείται με μεταφορές από τον Προϋπολογισμό του Κράτους.

### **Άρθρο 24** **Έναρξη ισχύος**

Ο παρών νόμος θα τεθεί σε ισχύ το αργότερο το πρώτο εξάμηνο του 2002 με τη δημοσίευση κατά περιφέρεια, νομό και δήμο του τελικού καταλόγου των δικαιούχων του Ε.Ε.Ε., ενώ όλες οι άλλες προετοιμαστικές

διαδικασίες (συγκρότησης επιτροπών, κατάθεσης αιτήσεων - ενστάσεων), το 2001 αμέσως μετά την ψήφισή του στη Βουλή.

Αθήνα, 6 Οκτωβρίου 2000

## **ΟΙ ΠΡΟΤΕΙΝΟΝΤΕΣ ΒΟΥΛΕΥΤΕΣ**

Θ. Τσουκάτος  
Γ. Κουράκης  
Π. Τσερτικίδης  
Κ. Διαμαντής  
Γ. Θωμόπουλος  
Π. Αντωνακόπουλος  
Ε. Νασιώκας  
Α. Αθανασιάδης  
Ι. Βαθειάς  
Λ. Γρηγοράκος  
Φ. Γεννηματά  
Δ. Λιντζέρης  
Ε. Τσουρή  
Ε. Σχοιναράκη-Ηλιάκη  
Ν. Φλώρος  
Κ. Σπηλιόπουλος  
Ε. Βλασσόπουλος  
Ι. Βαϊνάς  
Γ. Θωμάς  
Ρ. Ζήση  
Π. Φασούλας  
Σ. Βούγιας  
Κ. Τσίμας  
Α. Ακριβάκης  
Σ. Βρέντζος  
Β. Παπανικόλας  
Γ. Διαμαντίδης  
Β. Κοντογιαννόπουλος  
Α. Μακρυπίδης  
Φ. Κωνσταντίνου  
Γ. Μαγκριώτης  
Χ. Θεοδώρου  
Δ. Γκούσκος  
Σ. Μανίκας  
Θ. Μάτης  
Γ. Γιαννακόπουλος  
Α. Λοβέρδος  
Μ. Καρχιμάκης  
Ν. Σαλαγιάννης  
Μ. Θωμά  
Β. Βασιλακάκης  
Π. Κουρουμπλής  
Α. Χρυσανθακόπουλος  
Γ. Δασκαλάκης  
Ν. Ζαμπουνίδης  
Ν. Λεβογιάννης  
Μ. Γικόνोगλου  
Γ. Γιαννάκης  
Σ. Ματζαπετάκης  
Γ. Παπαγεωργίου

